

Początek Reformacji w Europie

– teksty źródłowe

Pokój religijny w Augsburgu w roku 1555

My Ferdynand, (...) oznajmiamy wszem i wobec:

Ustanawiamy zatem, rozporządzamy, chcemy i rozkazujemy, aby odtąd nikt (...) z jakichkolwiek przyczyn (...) z drugim nie spierał się, nie wojował, ale tylko jedna strona drugą powinna pozostawić przy następujących religijnych i ogólnych postanowieniach ułożonego pokoju powszechnego.

Nie ma też Cesarski Majestat, My, ani elektorowie, ni książęta, ni stany świętego państwa, prześladować żadnego stanu państwa z powodu (wyznawania) Konfesji augsburskiej, ani inną drogą od tej religii Wyznania augsburskiego, wiary, obrzędów kościelnych, zarządzeń i ceremonii (nie ma) odrywać, lecz tylko ma pozostawić w spokoju przy tejże religii.

W zamian zaś stany, które należą do Wyznania augsburskiego, w równej mierze mają pozostawić bez nagabywania przy religii rzymski Majestat Cesarski, Nas i elektorów, książąt i inne stany państwa świętego, które stoją przy starej religii.

Jednakże wszyscy inni, którzy do jednej z wyżej wymienionych religii nie należą, nie mają być niniejszym pokojem objęci, lecz zupełnie wyłączeni.

(...) Gdzie arcybiskup, biskup, prałat lub inny ze stanu duchownego od naszej starej religii odstąpiłby, aby tenże swoje arcybiskupstwo, biskupstwa, prelatury i inne beneficja bezzwłocznie (...) opuścił i aby kapitułom tym (...) było dozwolonym jakąś osobę, do starej religii należącą, wybrać i ordynować.

Cyt. za: *Wiek XVI-XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 137-138.

List Marcina Lutra do Lazarusa Spenglera z 8 lipca 1530 roku

Pierwszym powinien być czarny krzyż w sercu, które miałoby swój naturalny kolor, tak by mnie samemu było przypominane, że wiara w Ukrzyżowanego zbawia. „Albowiem sercem wierzy się ku usprawiedliwieniu,

a ustami wyznaje się ku zbawieniu” [List do Rzymian 10,10]. Chociaż jest to czarny krzyż, który zabija i który także powinien powodować ból, to i tak pozostawia serce w jego naturalnej barwie. Nie psuje natury, to znaczy nie zabija, ale utrzymuje przy życiu. „A sprawiedliwy z wiary żyć będzie” [List do Rzymian 1,17], ale z wiary w Ukrzyżowanego. Takie serce powinno być umieszczone w środku białej róży, by pokazać, że wiara daje radość, pocieszenie i pokój. Inaczej mówiąc wiara umieszcza wierzącego w białych radosnych różach, „nie jak świat daje” [Ewangelia Jana 14,27] pokój i radość. Dlatego róża powinna być biała, a nie czerwona, gdyż biały jest kolorem duchów i wszelkich aniołów. Taka róża powinna się znajdować na polu koloru nieba, by symbolizować, że taka radość w Duchu i wiara są początkiem przyszłej niebiańskiej radości, która zaczyna się już teraz, a która jest uchwyconą nadzieją, a nie jest jeszcze objawiona. I wokół tego pola jest złoty okrąg, symbolizujący, że taka błogość trwa wiecznie i nie ma końca. Błogość ta jest kosztowniejsza niż wszelkie radości i dobra, tak jak złoto jest najcenniejszym i najlepszym metalem.

Źródło: „Zwiastun Ewangelicki” nr 19/2014.